

صاحب امتیاز و مدیر مسئول: محسن ارجمند

سر دبیر: حبیب الله قاسم زاده

زیر نظر هیئت تحریریه

مسئول اجرایی: افسانه شایسته آذر

طراحی جلد: فاطمه پاشاخانو

مسئول هنری و صفحه آرا: معصومه دلنواز

مسئول فروش و اشتراک: افسانه شایسته آذر

بها: ۴۵۰۰ تومان

دفتر نشریه و مرکز فروش:

تهران، بلوار کشاورز، بین خیابان

کارگر و ۱۶ آذر، پلاک ۲۹۲

تلفن: ۸۸۹۷۷۰۰۲ - ۸۸۹۷۹۵۴۴

Email: baztabedanesh@gmail.com

بازتاب

نشریه‌ای درباره شناخت، مغز و رفتار



دوره هشتم، بهار و تابستان (۱۳۹۲)، شماره‌های ۲۷ و ۲۸

هیئت تحریریه

دکتر محمدرضا باطنی

زبان‌شناس

دانشگاه تهران

دکتر خسرو پارسا

جراح مغز و اعصاب

دکتر بیژن جهانگیری

فارماکولوژیست

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر احمد جلیلی

روان‌پزشک

دانشگاه علوم پزشکی تهران

حسین حسین‌خانی

نویسنده و ناشر

دکتر محمدرضا زرین‌دست

فارماکولوژیست

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر ونداد شریفی

روان‌پزشک

دانشگاه علوم پزشکی تهران

غلامحسین صدری افشار

نویسنده و مترجم

دکتر اصلاان ضرابی

روان‌پزشک

دکتر جمال عابدی

روان‌شناس

دانشگاه کالیفرنیا، دیویس

دکتر محمود عبادیان

استاد فلسفه و ادبیات

دانشگاه علامه طباطبائی

دکتر حسن عشایری

روان‌پزشک

دانشگاه علوم پزشکی ایران

دکتر رامین مجتبابی

روان‌شناس و روان‌پزشک

دانشگاه جانز هاپکینز

دکتر آذرخش مگری

روان‌پزشک

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر غلامرضا میرسپاسی

روان‌پزشک

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر عبدالرحمن نجل‌رحیم

نورولوژیست

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

دکتر تورج نیرنوری

جراح مغز و اعصاب

دکتر رضا نیلی‌پور

زبان‌شناس

دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی

فهرست:

- ۳..... سخن سردبیر حبیب‌الله قاسم‌زاده
- ۶..... رابطه ادراک زمان و استعاره علی عیسی‌زادگان
- ۱۴..... هیجان‌ها، فرمانروایان بزرگ زندگی ما حسن حمیدپور
- ۲۲..... شالوده درمان شناختی - رفتاری "هراس اجتماعی" مهدیه عطری‌فرد، محمدرضا شعبری
- ۲۹..... حافظه سازنده انطباقی شهرزاد دیباییان
- ۳۷..... تاریخچه شکل‌گیری DSM فرزانه محمدی، عبدالمجید بحرینیان
- ۴۲..... اثرگذاری درمانگر ایمنی ناوت‌نی / ترجمه: زهرا اندوز
- ۴۵..... سرماخوردگی و شناخت برندن ال. اسمیت / ترجمه: سامان نونهال
- ۴۸..... مغز پیش از الزایمر ربکا ولکر / ترجمه: شهرزاد دیباییان
- ۵۱..... یافته‌های جدید، جهان‌شمول بودن نظریه پنج عاملی شخصیت را مورد سؤال قرار می‌دهند سادی دینگ‌فلور / ترجمه: الهام اشتاد
- ۵۲..... اهدای نشان ملی علوم به یک روان‌شناس رایان ک. موریس / ترجمه: افسانه شایسته‌آذر
- ۵۳..... اول‌ریک نایسر حبیب‌الله قاسم‌زاده
- ۵۶..... پرسش و پاسخ آلوارو فرناندز / ترجمه: الهام اشتاد
- ۵۹..... معرفی کتاب: بازتوانی قلبی باث، بوهین، جونز و اسکارل / ترجمه: علی‌اکبر نجاتی‌صفا و مهدی نعلینی / ح.ح.

سخن سردبیر

نگه دارند؟

۲. رابرت، ج. استرنبرگ (Sternberg, R.J.) (متولد سال ۱۹۴۹)، از روان‌شناسان معروف، به‌عنوان رییس دانشگاه وایومینگ (Wyoming) انتخاب شد. استرنبرگ با نظریه‌های سه وجهی خود درباره‌ی هوش، عشق و محبت، و رهبری، شناخته شده است. نظریه‌های او عموماً سه جنبه‌ی مؤلفه‌ای (Componential)، تجربه‌ای (Experiential)، و بافتاری (Contextual) را در بر می‌گیرند. اوکی درصدد گرفتن اطلاعات بیش‌تر درباره‌ی مفاهیم کلی است. دومی درصدد نوجویی و نویایی، و سومی معمولاً درگیر فرایند انطباقی است.

استرنبرگ دکترای خود را در روان‌شناسی، در سال ۱۹۷۵ از دانشگاه استنفورد گرفت. به مدت ۳۰ سال در دانشگاه ییل بود و در سال ۲۰۰۳ هم به‌عنوان رییس «انجمن روان‌شناسی آمریکا» برگزیده شد. از آن سال به بعد، به فعالیت‌های اجرایی علاقه‌مند شد. او خود در این باره می‌گوید: «من به عنوان استاد دانشگاه، ایده‌های خوبی برای تغییر داشتم، اما نمی‌توانستم آن‌ها را به مرحله‌ی اجرا درآورم. ریاست انجمن، زندگی مرا تغییر داد و معتقد شدم که می‌توانم از روان‌شناسی در رهبری آکادمیک، استفاده کرد.» استرنبرگ در سال ۲۰۰۵، رییس دانشکده‌ی هنر و علوم دانشگاه تافتس (Tufts) شد و تا سال ۲۰۱۰ آن‌جا بود. آخرین سمت وی معاونت دانشگاه ایالتی اوکلاهاما بود.

نظریه‌ها و تجارب اجرایی استرنبرگ، او را به این نتیجه رساند که آموزش باید به‌گونه‌ای صورت پذیرد که:

۱. با جنبه‌های فرهنگی و اجتماعی فرد، سازگاری داشته باشد؛
۲. بتواند بین اصول و فنون تعلیم و تربیت از سویی و رفتار در دنیای واقعی از سوی دیگر، پلی برقرار سازد؛
۳. راهبردهای عملی، دقیق و مشخصی درباره‌ی مقابله، چالش یا تعامل با موقعیت‌ها و شرایط جدید، پدید آورد؛
۴. بین جنبه‌های نظری و عملی پردازش اطلاعات، ارتباط

در مجله‌ی *Monitor on Psychology* (شماره‌های ژانویه و می ۲۰۱۳)، اخباری درج شده است که شاید ذکر آن‌ها خالی از لطف نباشد و درعین‌حال، بهانه‌ای باشد برای طرح برخی از مسائل:

۱. ریچارد اتکینسون (Atkinson, R.) (متولد ۱۹۲۹)، روان‌شناس مشهور و استاد دانشگاه استنفورد، مبلغ سه و نیم میلیون دلار در اختیار «آکادمی ملی علم و دانش» قرار داده تا هر دو سال یک‌بار، جایزه‌ای به یک یا دو پژوهشگری که توانسته‌اند در حوزه‌ی روان‌شناسی و شناخت‌پژوهی گام‌های بلندی بردارند، تعلق بگیرد. مبلغ این جایزه، دویست هزار دلار است و قرار است اهدای آن از سال ۲۰۱۴ آغاز شود.

اتکینسون، خود، پژوهشگر و نظریه‌پرداز قابل‌ی است. وی درجه‌ی کارشناسی خود را از دانشگاه شیکاگو و درجه‌ی دکترای خود را در روان‌شناسی تجربی و ریاضیات از دانشگاه ایندیانا گرفت و از سال ۱۹۵۶، کار خود را در دانشگاه استنفورد آغاز کرد. نخستین مدل ریاضی درباره‌ی حافظه، به وسیله‌ی او و شاگردش شیففرین (Shiffrin) ارائه شد. در این مدل، ارتباط بین حافظه‌ی کوتاه‌مدت و حافظه‌ی درازمدت، توضیح داده شده بود (۱۹۶۸، ۱۹۶۹). اتکینسون از سال ۱۹۷۵ تا ۱۹۸۰ مدیر «بنیاد ملی علم و دانش» و از سال ۱۹۸۰ تا ۱۹۹۵ رییس دانشگاه کالیفرنیا در سن دیه‌گو و از سال ۱۹۹۵ تا ۲۰۰۳ رییس سیستم دانشگاهی کالیفرنیا بوده است. می‌گوید: «من تحت‌تأثیر جمله‌ای از بنجمن فرانکلین قرار گرفتم. او این جمله را موقع دادن جایزه‌ای به «جامعه‌ی فلسفی آمریکا» مطرح کرد: امیدوارم این جایزه، سالیان دراز، همچنان ادامه یابد.»

آیا در میان بزرگان علم عصب‌پژوهی، شناخت‌پژوهی، روان‌شناسی، روان‌پزشکی، نورولوژی، زبان‌شناسی و علوم توان‌بخشی ما، افرادی پیدا نمی‌شوند که منشأ چنین عمل رُشددهنده‌ای در جامعه‌ی علمی ما بشوند و با اختصاص دادن جوایزی، هرچند کوچک ولی ارزشمند به جوانان دانش‌پژوه علاقه‌مند، مایه‌ی دل‌گرمی‌شان را فراهم بیاورند و مشعل پژوهش و پژوهندگی را به دور از هر گونه قیدوبندهای غیرعلمی، روشن